

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Klimata politikas īstenošanas iespējas zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības sektorā

2015. gada 6. novembrī

Konsultācijas par Klimata pārmaiņu samazināšanas politiku Latvijā

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Zemes izmantošana, zemes izmantošanas maiņa, mežsaimniecība (ZIZIMM)

ZIZIMM sektorā uzskaita **SEG emisijas un CO₂ piesaisti, kas veidojas saimnieciskās darbības rezultātā** meža zemēs, aramzemēs, ilggadējos zālajos, mitrzemēs un apbūvētajās teritorijās, tajā skaitā zemes lietojuma maiņas, kā arī meža ugunsgrēku un kūlas dedzināšanas radītās SEG emisijas un piesaisti.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas saistības Zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas, mežsaimniecības (ZIZIMM) sektorā

ZIZIMM **nav iekļauts SEG emisiju samazināšanas mērķī**, taču Latvijai starptautiski ir **noteikts mežu apsaimniekošanas references līmenis - 16,302 Mt CO₂ ekv./gadā** (2/CMP.7 un 2/CMP.8).

Papildus, Latvijai ir specifiskas ziņošanas saistības

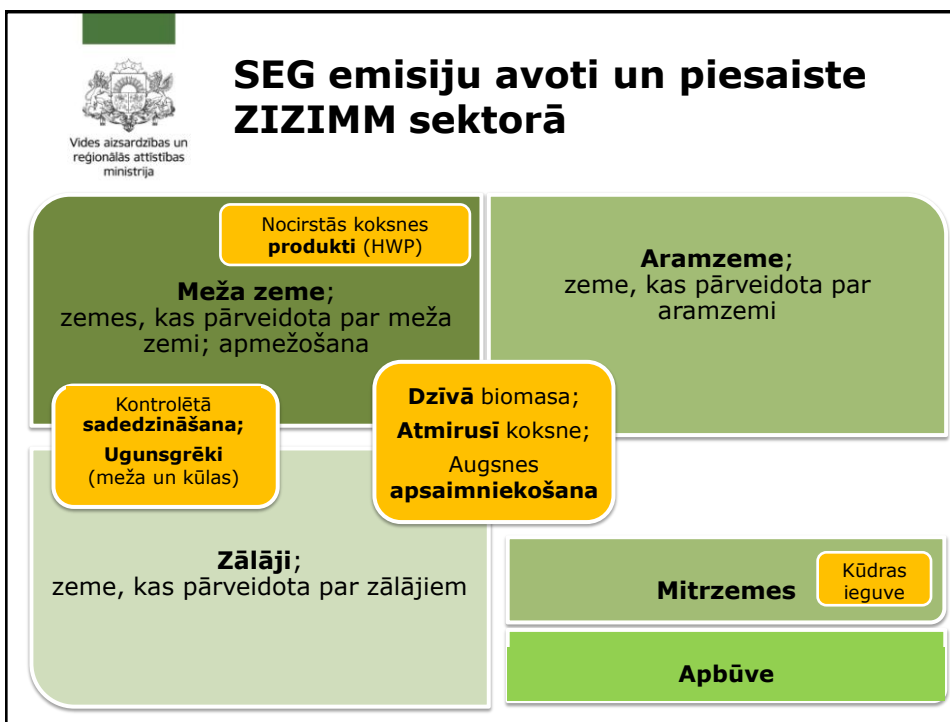
- Ziņošana par **aramzemes apsaimniekošanas un ganību apsaimniekošanas sistēmām** (Lēmums Nr. 529/2013/ES)
- Ziņošana par **emisijām un piesaisti**, ko rada aramzemes apsaimniekošana un ganību apsaimniekošana (Lēmums Nr. 529/2013/ES)
- Ziņošana par **zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības aktivitātēm** cilvēka tiešas rīcības rezultātā (apmežošana, atkārtota apmežošana un atmežošana) (Kioto protokola 3.3.panta ietvaros)
- ir jāziņo par **cilvēka veiktām aktivitātēm** (reveģētācija, aramzemju apsaimniekošana un/vai ganību apsaimniekošana) - Latvija ir iecerējusi ziņot par meža apsaimniekošanu (Kioto protokola 3.4. panta ietvaros)

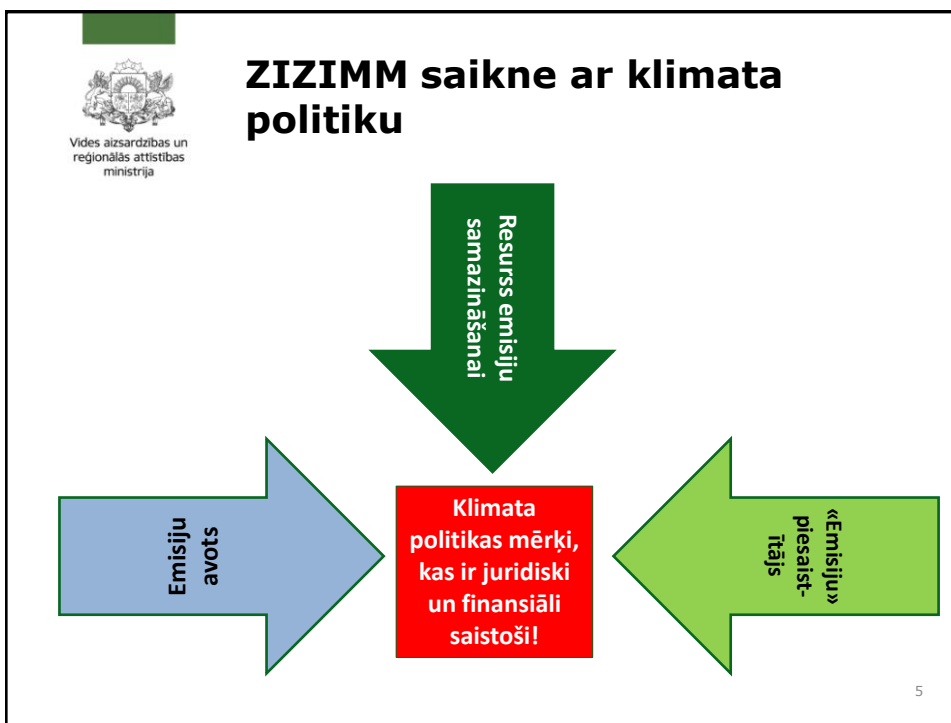
3

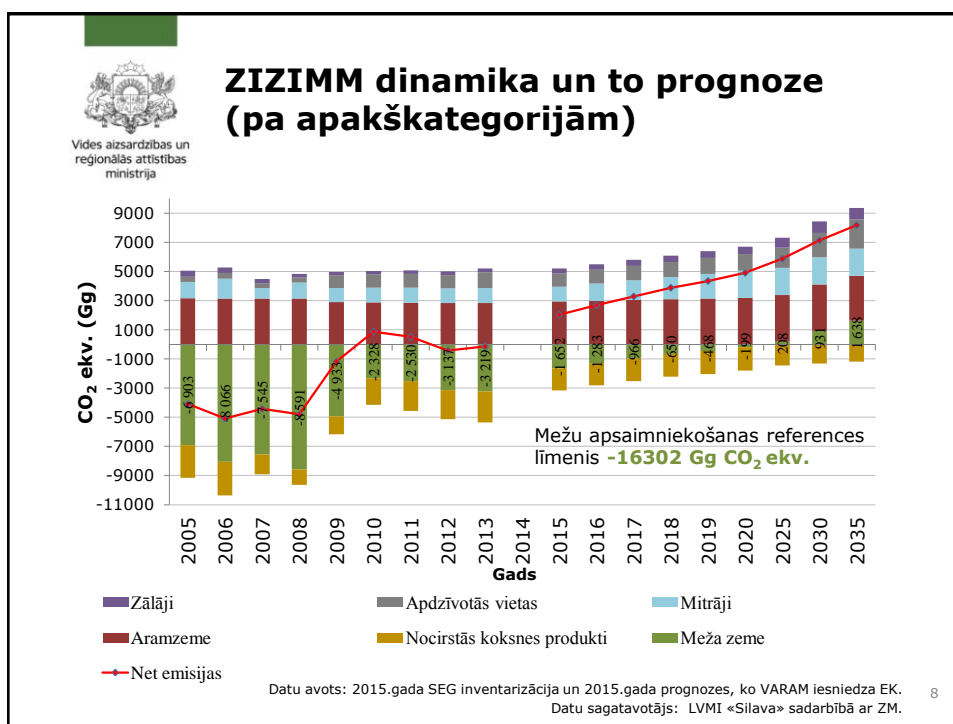
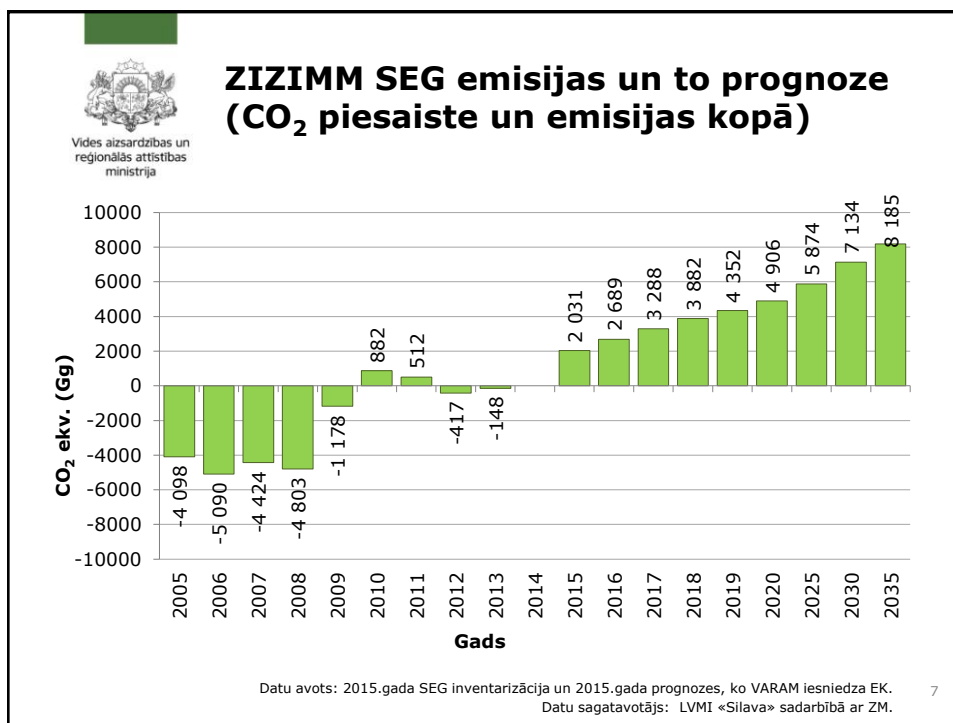

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

SEG emisiju avoti un piesaiste ZIZIMM sektorā

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Nozīmīgākie attīstības plānošanas dokumenti (I)

- Latvijas **Ilgspējīgas attīstības stratēģija** līdz 2030.gadam (10.06.2010)
- **Nacionālais attīstības plāns** 2014.-2020.gadam (20.12.2012)
- Latvijas **nacionālā reformu programma ES2020 stratēģijas īstenošanai** (26.04.2011)
- Latvijas **vides politikas pamatnostādnes** 2014.-2020.gadam (26.03.2014)
- **Meža** un saistīto nozaru attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (05.10.2015)
- Latvijas **lauku attīstības programma** 2014. – 2020.gadam (13.02.2015)
- **Enerģētikas** attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (projekts)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Nozīmīgākie attīstības plānošanas dokumenti (II)

Latvijas Ilgspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam

- **vīzija par zaļo ekonomiku** un ilgtspējīgu patēriņu, kas ļaus saglabāt un pilnveidot Latvijas kā „zaļas” valsts tēlu
- vietējā **AER īpatsvara palielināšana** enerģētikā

Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020.gadam

- vietējā **AER īpatsvara palielināšana** enerģētikā, samazinot atkarību no fosilajiem energoresursiem,
- zemes un citu dabas **resursu ilgtspējīga izmantošana**, pielietojot vidi saudzējošas tehnoloģijas
- energoefektīvu un ekoloģiskas izcelsmes preču un pakalpojumu ("**Zaļais publiskais iepirkums**") plašāka nodrošināšana publiskajos iepirkumos
- ūdenstilpju un lauksaimniecībā izmantojamās **zemes izmantošanu pārtikas ražošanai**, t.sk. uzlabojot publisko ūdens režīmu regulējošo infrastruktūru
- augsnes auglību un meža resursu **vērtības palielināšana**, pēc iespējas mazinot ietekmi uz vidi un pielietojot vidi saudzējošas tehnoloģijas

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Nozīmīgākie attīstības plānošanas dokumenti (III)

Latvijas nacionālā reformu programma ES2020 stratēģijas īstenošanai

- **AER īpatsvara palielināšana**

Latvijas vides politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam

- **Ilgspējīgas biomasas** izmantošanas veicināšana enerģijas ražošanā, izmantojot emisiju mazietilpīgas tehnoloģijas
- Ekonomiski un ekoloģiski ilgtspējīgu **biomasas piegāžu** nodrošināšanas veicināšana
- **CO2 piesaistes nodrošināšanas** veicināšana meža zemēs
- **Oglekļa saistīšanas koksnes produktos** ar ilgu kalpošanas laiku veicināšana
- **Zaļā publiskā iepirkuma** veicināšanas plāna izstrāde un ieviešana
- **AER un energoefektivitātes veicināšana** siltumapgādē

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Nozīmīgākie attīstības plānošanas dokumenti (IV)

Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam

- atbalstīt un īstenot **meža vērtības palielināšanas** pasākumi (jaunaudžu kopšana, neproduktīvu mežaudžu nomaiņa, meža atjaunošana ar Latvijā iegūtu augstvērtīgu meža reproduktīvo materiālu, meža infrastruktūras izveide un uzturēšana) un nodrošināt meža apsaimniekošanas **CO₂ piesaistes mērķa izpildi**
- uzlabot meža **ilgtermiņa ieguldījumu** (meža ieaudzēšana neizmantojamās LIZ)
- **uzturēt aktuālo informāciju** par meža resursiem un zemes izmantošanu, tai skaitā paaugstināt meža īpašnieku, pašvaldību informētību par meža stāvokli un veicamajiem mežsaimnieciskajiem pasākumiem, nodrošināt zināšanu pārnesi
- veicināt **mistrotu mežaudžu ieaudzēšanu** neizmantojamās LIZ
- veikt un organizēt **meža uzraudzību** un **risku mazināšanu** (kaitēkļi, slimības, ugunsgrēki)
- atbalstīt meža **atjaunošanu pēc dabas katastrofām** (ugunsgrēki, vēja, sniega postījumi, plūdi, kaitēkļu, slimību masveida izplatība)
- **nodrošināt** stabilu un prognozējamu **koksnes resursu pieejamību** koksnes, tostarp kurināmās koksnes, produktu ražošanai

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Nozīmīgākie attīstības plānošanas dokumenti (V)

Turp.

- **Uzlabot sabiedrības izpratni** par ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu, koksnes kā atjaunojama resursa, t.sk. energoresursa, priekšrocībām un meža nozares ieguldījumu tautsaimniecībā un sociālajā jomā
- Veicināt koksnes produktu **patēriņu vietējā tirgū**, piem., būvniecībā (t.sk. valsts un pašvaldību pasūtījumos par prioritāru noteikt vietējo koku sugu produktu izmantošanu) un enerģētikā
- Atbalstīt **pirmreizējās investīcijas koksnes biomasas un kokapstrādes blakusproduktu pārstrādei**
- Nodrošināt koksnes produktu **izcelsmes likumības izsekojamību** un uzraudzību Latvijas koksnes tirgū
- Koncentrēt **pētījumus** Latvijas meža nozares attīstībai prioritārajos pētījumu virzienos Viedās specializācijas stratēģijā definētajās Bioekonomikas jomās
- Nodrošināt valsts zinātnisko mežu atbalsta un platību pieejamību meža zinātniskās izpētes un **izglītības attīstībai**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Nozīmīgākie attīstības plānošanas dokumenti (VI)

Latvijas lauku attīstības programma 2014. – 2020.gadam

Viens no mērķiem – **dabas resursu ilgtspējīgas apsaimniekošanas un klimata politikas veicināšana.**

Prioritātes:

- veicināt **zināšanu pārnesi** un **inovāciju** lauksaimniecībā, mežsaimniecībā un lauku apvidos;
- **atjaunot, saglabāt un uzlabot** no lauksaimniecības un mežsaimniecības atkarīgās **ekosistēmas**;
- veicināt **resursu efektīvu izmantošanu** un atbalstīt **pret klimata pārmaiņām noturīgu ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni** lauksaimniecības, pārtikas un mežsaimniecības nozarē;
- veicināt **sociālo iekļautību, nabadzības samazināšanu** un **ekonomisko attīstību** lauku apvidos.

Enerģētikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (projekts)

Mērķis: **ilgtspējīga enerģētika**, kas nodrošina enerģētikas ilgtspēju gan ekonomiskā, gan sociālā, gan vides izpratnē. To plānots panākt, **uzlabojot energoefektivitāti**, ieviešot **viedās tehnoloģijas** un veicinot **augsti efektīvas ražošanas tehnoloģijas** un **AER izmantošanas** tehnoloģijas.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Pieejamais ESI fondu finansējums 2014.-2020.gadā

- ESI (ESF; ERAF; KF; ELFLA; EJZF) fondu mērķi būtu jāsasniež, pamatojoties uz ilgtspējīgu attīstību un atbalstot mērķi saglabāt, aizsargāt un uzlabot vides kvalitāti, ņemot vērā principu "piesārņotājs maksā".
- **Šim nolūkam dalībvalstīm jāsniedz informācija par atbalstu mērķu sasniegšanai klimata pārmaiņu jomā, ņemot vērā nodomu minētajiem mērķiem atvēlēt vismaz 20 % Savienības budžeta, izmantojot Komisijas ar īstenošanas aktu pieņemto metodoloģiju, kas pamatojas uz intervences kategorijām, prioritārajām jomām vai pasākumiem un kas atspoguļo proporcionalitātes principu.**

EFLA - Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai

EJZF - Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Pieejamais finansējums, kas noteikts Latvijas Lauku attīstības programmā 2014.-2020.gadam

- **Ieguldījumi meža platību paplašināšanā un mežu dzīvotspējas uzlabošanā (36,8 milj. EUR)**
  1. "Meža ieaudzēšana" (9,9 milj. EUR)
  2. "Atbalsts meža bojājumu profilaksei un atjaunošanai, ko nodarījuši ugunsgrēki, dabas katastrofas, katastrofāli notikumi" (5,5 milj. EUR)
    - Meža ugunsgrēku, kaitēkļu un slimību monitoringa iekārtu un sakaru aprīkojuma ierīkošana un uzlabošana;
    - Meža ugunsgrēkos un dabas katastrofās iznīcinātu mežaudžu atjaunošana
  3. "Ieguldījumi meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzlabošanai" (21,3 milj. EUR)
- **Natura 2000 maksājumi meža īpašniekiem (24 milj. EUR) + Privātais finansējums**
- **Konsultāciju pakalpojumi, saimniecību pārvaldības un atbalsta pakalpojumi (10 milj. EUR)**
- **Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības un mežsaimniecības infrastruktūras attīstībā (85 milj. EUR)**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Iespējamie pasākumi SEG emisiju samazināšanai/piesaistes palielināšanai ZIZIMM sektorā (I)

Ar aramzemes apsaimniekošanu saistīti pasākumi:

- uzlabot agronomijas praksi, izvēloties labākas kultūraugu šķirnes,
- paplašināt augsekā iekļautās platības un nepieļaut vai samazināt neaizņemtās papuves platības,
- uzlabot barības vielu apsaimniekošanu, augsnes apstrādes/atlieku apsaimniekošanu un ūdens resursu apsaimniekošanu,
- stimulēt agromežsaimniecības prakses un zemes apauguma/izmantojuma maiņas potenciālu.

Ar ganību apsaimniekošanu un ganību uzlabošanu saistīti pasākumi:

- nepieļaut zālāju pārveidošanu aramzemē un vietējās veģetācijas atgriešanos aramzemē,
- uzlabot ganību apsaimniekošanu, mainot noganīšanas intensitāti un laikus,
- paaugstināt produktivitāti,
- uzlabot barības vielu režīmu,
- uzlabot kontrolētās dedzināšanas režīmu,
- ieviest piemērotākas sugas un jo īpaši sugas ar dziļu sakņu sistēmu.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Iespējamie pasākumi SEG emisiju samazināšanai/piesaistes palielināšanai ZIZIMM sektorā (II)

Organisko lauksaimniecības augšņu, jo īpaši kūdrāju, apsaimniekošanas uzlabošanas pasākumi:

- radīt stimulus ilgtspējīgai mitrāju apsaimniekošanas praksei,
- radīt stimulus adaptētai lauksaimniecības praksei, piemēram, minimālai augsnes apstrādei vai ekstensīvai saimniekošanai.

Ar esošiem vai daļēji nosusinātiem mūklājiem saistīti pasākumi:

- nepieļaut turpmāku nosusināšanu,
- radīt stimulus mūklāju mitruma atjaunošanai,
- nepieļaut purvu ugunsgrēkus

Noplicinātu zemju atjaunošanas pasākumi.

Pasākumi ar mērķi nepieļaut nosusināšanu un radīt stimulus mitrāju atjaunošanai.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Iespējamie pasākumi SEG emisiju samazināšanai/piesaistes palielināšanai ZIZIMM sektorā (III)

Ar mežsaimniecības darbībām saistīti pasākumi:

- veikt meža ieaudzēšanu un atjaunošanu,
- saglabāt oglekļa uzkrājumus pastāvošajos mežos,
- veicināt esošo mežu ražības palielināšanos,
- palielināt nocirstas koksnes produktu krātuvī,
- uzlabot meža apsaimniekošanu, arī optimizējot sugu sastāvu, kopšanu un retināšanu un augsnes aizsardzību.

Nepieļaut atmežošanu

Pastiprināta aizsardzība pret tādiem dabiskiem traucējumiem kā uguns, kaitēkļi un vētras.

Pasākumi, kuru mērķis ir ar nocirstas koksnes produktiem aizstāt tādus materiālus un enerģijas avotus, kuri rada lielu siltumnīcefekta gāzu apjomu.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

**Paldies par darbu!
Paldies par viedokļiem
un idejām!**